

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI 2014/57/EU,**annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014,****markkinoiden väärinkäytöstä määrättävistä rikosoikeudellisista seuraamuksista (markkinoiden väärinkäyttödirektiivi)**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 83 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksityksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan keskuspankin lausunnon ⁽¹⁾,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽²⁾,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksitystä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Yhdentyneet ja tehokkaat rahoitusmarkkinat ja sijoittajien vahvempi luottamus edellyttävät, että markkinat ovat luotettavat. Arvopaperimarkkinoiden häiriötön toiminta ja yleinen luottamus markkinoihin ovat taloudellisen kasvun ja vaurauden ennakkoehtoja. Markkinoiden väärinkäyttö vahingoittaa rahoitusmarkkinoiden luotettavuutta ja yleistä luottamusta arvopapereihin, johdannaisiin ja viitearvoihin.
- (2) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2003/6/EY ⁽⁴⁾ täydennettiin ja ajantasaistettiin unionin lainsäädäntökehystä markkinoiden luotettavuuden suojaamiseksi. Siinä myös vaadittiin jäsenvaltioita varmistamaan, että toimivaltaisilla viranomaisilla on valtuudet havaita ja tutkia markkinoiden väärinkäyttötapauksia. Direktiivissä 2003/6/EY myös vaadittiin jäsenvaltioita varmistamaan, että sellaisten henkilöiden suhteen, jotka ovat vastuussa mainitun direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettujen kansallisten sääntöjen rikkomisesta, voidaan toteuttaa aiheellisia hallinnollisia toimenpiteitä tai määrätä hallinnollisia seuraamuksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden oikeutta määrätä rikosoikeudellisia seuraamuksia.
- (3) Jacques de Larosièren johdolla EU:n rahoitusvalvontaa käsitelleen korkean tason asiantuntijaryhmän, jäljempänä 'de Larosièren ryhmä', 25 päivänä helmikuuta 2009 päivätystä raportista suositeltiin, että rahoitusalan moitteettomien vakavaraisuus- ja liiketoimintapuitteiden on perustuttava vahvoihin valvonta- ja seuraamusjärjestelmiin. Tämän vuoksi de Larosièren ryhmä katsoi, että valvontaviranomaisille olisi annettava riittävät toimivaltuudet, kaikkiin rahoitusalan rikoksiin olisi sovellettava tasapuolisia, tiukkoja ja ennalta ehkäiseviä seuraamusjärjestelmiä ja seuraamukset olisi pantava tehokkaasti täytäntöön markkinoiden luotettavuuden säilyttämiseksi. De Larosièren ryhmä totesi lopuksi, että jäsenvaltioiden seuraamusjärjestelmät ovat yleisesti ottaen heikkoja ja epäyhdenäisiä.

⁽¹⁾ EUVL C 161, 7.6.2012, s. 3.

⁽²⁾ EUVL C 181, 21.6.2012, s. 64.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 4. helmikuuta 2014 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä) ja neuvoston päätös, annettu 14. huhtikuuta 2014.

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/6/EY, annettu 28 päivänä tammikuuta 2003, sisäpiirikaupoista ja markkinoiden manipuloinnista (markkinoiden väärinkäyttö) (EUVL L 96, 12.4.2003, s. 16).

- (4) Markkinoiden väärinkäyttöä koskeva hyvin toimiva lainsäädäntökehys edellyttää tehokasta täytäntöönpanoa. Arviotaessa direktiivin 2003/6/EY mukaisia hallinnollisia seuraamuksia varten luotuja kansallisia järjestelmiä on käynyt ilmi, ettei kaikilla kansallisilla toimivaltaisilla viranomaisilla ole täysiä toimivaltuuksia sen varmistamiseksi, että ne voivat määrätä markkinoiden väärinkäytöstä tarkoituksenmukaisen seuraamuksen. Kaikki jäsenvaltiot eivät ole säätäneet sisäpiirikaupoista ja markkinoiden manipuloinnista määrättävistä hallinnollisista taloudellisista seuraamuksista, ja seuraamusten tasossa on suuria eroja eri jäsenvaltioiden välillä. Tämän vuoksi tarvitaan uusi säädös varmistamaan yhteiset vähimmäissäännöt kaikkialla unionissa.
- (5) Jäsenvaltioiden määräämät hallinnolliset seuraamukset ovat tähän mennessä osoittautuneet riittämättömiksi varmistamaan, että markkinoiden väärinkäytön ehkäisemiseen ja torjumiseen liittyviä sääntöjä noudatetaan.
- (6) On olennaisen tärkeää, että markkinoiden väärinkäyttöä koskevien sääntöjen noudattamista parannetaan siten, että käytössä on rikosoikeudellisia seuraamuksia osoituksena hallinnollisia seuraamuksia voimakkaammasta yhteiskunnallisesta paheksuttavuudesta. Kun ainakin vakavat markkinoiden väärinkäytön muodot määritellään rikoksiksi, määritetään selkeät rajat sille, millaista toimintaa ei varsinkaan voida pitää hyväksyttävänä, ja suurelle yleisölle ja mahdollisille lainrikkojille viestitetään, että toimivaltaiset viranomaiset suhtautuvat tällaiseen toimintaan hyvin vakavasti.
- (7) Kaikki jäsenvaltiot eivät ole säätäneet rikosoikeudellisista seuraamuksista tietyn tyyppisille direktiivin 2003/6/EY täytäntöönpanemiseksi annetun kansallisen lainsäädännön vakaville rikkomisille. Jäsenvaltioiden erilaiset lähestymistavat heikentävät toimintaedellytysten yhdenmukaisuutta sisämarkkinoilla ja saattavat tarjota henkilöille kannustimen toteuttaa markkinoiden väärinkäyttöä sellaisissa jäsenvaltioissa, joissa ei ole säädetty rikosoikeudellisista seuraamuksista tällaisille rikoksille. Lisäksi tähän mennessä unionin tasolla ei ole ollut yhteistä näkemystä siitä, millainen käyttäytyminen katsotaan markkinoiden väärinkäyttöä koskevien sääntöjen vakavaksi rikkomiseksi. Sen vuoksi olisi vahvistettava vähimmäissäännöt, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden tekemien rikosten määrittelyä, oikeushenkilöiden vastuuta ja asianmukaisia seuraamuksia. Yhteiset vähimmäissäännöt antaisivat myös mahdollisuuden käyttää tehokkaampia tutkintamenetelmiä ja mahdollistaisivat tehokkaamman yhteistyön jäsenvaltioissa ja niiden välillä. Rahoituskriisi huomioon ottaen on selvää, että markkinoiden manipulointi voi vaikeuttaa monin tavoin miljoonien ihmisten elämää. Libor-skandaali, jossa oli kyse vakavasta viitearvon manipulointitapauksesta, osoitti, että asiaan liittyvät ongelmat ja porsaanreiät vaikuttavat suuresti markkinoiden luottamukseen ja voivat aiheuttaa sijoittajille huomattavia tappioita sekä vääristää reaalityä. Unionilla ei ole yhteistä rikosoikeudellista seuraamusjärjestelmää, minkä vuoksi markkinoiden väärinkäyttöön syyllistyvät pystyvät käyttämään hyväkseen joissakin jäsenvaltioissa sovellettavia keveämpiä järjestelmiä. Markkinoiden väärinkäytöstä määrättävät rikosoikeudelliset seuraamukset toimivat entistä tehokkaampana pelotteena mahdollisille lainrikkojille.
- (8) Ainakin vakavista markkinoiden väärinkäyttöön liittyvistä rikoksista määrättävien rikosoikeudellisten seuraamusten käyttöönotto kaikissa jäsenvaltioissa on olennaisen tärkeää, jotta varmistettaisiin markkinoiden väärinkäytön torjuntaa koskevan unionin politiikan tehokas täytäntöönpano.
- (9) Jotta tämän direktiivin soveltamisala sovitettaisiin yhteen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 596/2014⁽¹⁾ soveltamisalan kanssa, tätä direktiiviä ei olisi sovellettava kaupankäyntiin omilla osakkeilla takaisinosto-ohjelmien mukaisesti, kaupankäyntiin arvopapereilla tai liitännäisvälineillä arvopapereiden vakauttamiseksi, liiketoimiin, toimeksiantoihin tai toimintaan rahapolitiikan, valuuttakurssipolitiikan tai julkisen velan hoitamista koskevan politiikan toteuttamiseksi, toimiin, jotka liittyvät päästöoikeuksiin ja jotka toteutetaan osana unionin ilmastopolitiikkaa, eikä toimiin, jotka toteutetaan osana unionin yhteistä maatalouspolitiikkaa tai unionin yhteistä kalastuspolitiikkaa.
- (10) Jäsenvaltiot olisi veloitettava säätämään, että ainakin vakavat sisäpiirikauppoja, markkinoiden manipulointia ja sisäpiiritiedon laitonta ilmaisemista koskevat tapaukset määritellään rikoksiksi, jos on kyse tahallisista teoista.
- (11) Tätä direktiiviä sovellettaessa sisäpiirikaupat ja sisäpiiritiedon laiton ilmaiseminen olisi katsottava vakaviksi esimerkiksi senkaltaisissa tapauksissa, joissa vaikutus markkinoiden luotettavuuteen, todellinen tai mahdollinen saatu hyöty tai vältetty tappio, markkinoille aiheutettu vahinko tai kaupattujen rahoitusvälineiden kokonaisarvo on suuri. Muina seikkoina voitaisiin mahdollisesti ottaa huomioon esimerkiksi se, onko rikos tehty rikollisjärjestön puitteissa tai onko henkilö rikoksenuusija.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 596/2014, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, markkinoiden väärinkäytöstä (markkinoiden väärinkäyttöasetus) sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/6/EY ja komission direktiivien 2003/124/EY, 2003/125/EY ja 2004/72/EY kumoamisesta (Katso tämän virallisen lehden sivu 1).

- (12) Tätä direktiiviä sovellettaessa markkinoiden manipulointi olisi katsottava vakavaksi esimerkiksi senkaltaisissa tapauksissa, joissa vaikutus markkinoiden luotettavuuteen, todellinen tai mahdollinen saatu hyöty tai vältetty tappio, markkinoille aiheutettu vahinko, rahoitusvälineiden tai hyödykkeitä koskevien spot-sopimusten arvonmuutos tai alun perin käytettyjen varojen määrä on suuri tai jos manipulointiin on syylistynyt rahoitusallalla taikka valvonta- tai sääntelyviranomaisen palveluksessa oleva tai työskentelevä henkilö.
- (13) Koska sisäpiirikauppojen yritys tai markkinoiden manipuloinnin yritys vaikuttaa kielteisesti rahoitusmarkkinoiden luotettavuuteen ja sijoittajien luottamukseen näillä markkinoilla, tällainen käyttäytyminen olisi myös säädettävä rikosoikeudellisesti rangaistavaksi teoksi.
- (14) Tällä direktiivillä olisi velvoitettava jäsenvaltiot säätämään kansallisessa lainsäädännössään rikosoikeudellisia seuraamuksia sellaisista sisäpiirikaupoista, markkinoiden manipuloinnista ja sisäpiiritiedon laittomasta ilmaisemisesta, joihin sovelletaan tätä direktiiviä. Tällä direktiivillä ei olisi asetettava velvoitteita, jotka koskevat tällaisten seuraamusten tai muun käytettävissä olevan lainvalvontajärjestelmän soveltamista yksittäistapauksissa.
- (15) Tällä direktiivillä olisi myös vaadittava jäsenvaltioita varmistamaan, että rikoksiin yllyttäminen ja avunanto niissä on myös rangaistavaa.
- (16) Jotta seuraamukset tässä direktiivissä tarkoitetuista rikoksista olisivat tehokkaita ja varoittavia, tässä direktiivissä olisi vahvistettava enimmäisvankeusrangaistuksen vähimmäiskesto.
- (17) Tätä direktiiviä olisi sovellettava ottaen huomioon asetuksella (EU) N:o 596/2014 ja sen täytäntöönpanotoimenpiteillä vahvistettu lainsäädäntökehys.
- (18) Jotta varmistettaisiin asetuksella (EU) N:o 596/2014 vahvistetun, rahoitusmarkkinoiden luotettavuuden varmistavan eurooppalaisen politiikan tehokas toteuttaminen, jäsenvaltioiden olisi ulotettava vastuu tässä direktiivissä säädettyistä rikoksista oikeushenkilöihin määräämällä rikosoikeudellisia tai muita kuin rikosoikeudellisia seuraamuksia tai muita toimenpiteitä, jotka ovat tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia, kuten esimerkiksi asetuksessa (EU) N:o 596/2014 säädetty toimenpiteet. Tällaisiin seuraamuksiin tai muihin toimenpiteisiin voi kuulua seuraamusta koskevan lopullisen päätöksen, vastuussa olevan oikeushenkilön henkilöllisyys mukaan lukien, julkistaminen, kun samalla otetaan huomioon perusoikeudet, suhteellisuusperiaate sekä rahoitusmarkkinoiden vakauteen ja käynnissä oleviin tutkimuksiin kohdistuvat riskit. Jäsenvaltioiden olisi, mikäli se katsotaan soveliaaksi, ja silloin, kun kansallisessa lainsäädännössä on säädetty oikeushenkilöiden rikosoikeudellisesta vastuusta, ulotettava tällainen rikosoikeudellinen vastuu kansallisen lainsäädännön mukaisesti tässä direktiivissä säädettyihin rikoksiin. Tämän direktiivin ei olisi estettävä jäsenvaltioita julkaisemasta vastuuta tai seuraamuksia koskevia lopullisia päätöksiä.
- (19) Jäsenvaltioiden olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että lainvalvonta- ja oikeusviranomaisilla ja tässä direktiivissä säädettyjen rikosten tutkinnasta tai niistä syyttämisestä vastaavilla muilla toimivaltaisilla viranomaisilla on kyky käyttää tehokkaita tutkintavälineitä. Ottaen huomioon muun muassa suhteellisuusperiaate, tällaisten keinojen käytön kansallisen lainsäädännön mukaisesti olisi oltava oikeassa suhteessa tutkittavien rikosten luonteeseen ja vakavuuteen.
- (20) Koska tässä direktiivissä säädetään vähimmäissäännöistä, jäsenvaltiot voivat vapaasti toteuttaa tai ylläpitää markkinoiden väärinkäyttöä koskevia tiukempia rikosoikeuden sääntöjä.
- (21) Jäsenvaltiot voivat esimerkiksi säätää, että markkinoiden manipulointi katsotaan rikokseksi, jos se johtuu piittämättömyydestä tai törkeästä huolimattomuudesta.
- (22) Tämän direktiivin mukaiset velvoitteet säätää jäsenvaltioiden kansallisessa lainsäädännössä luonnollisia henkilöitä koskevista rangaistuksista ja oikeushenkilöitä koskevista seuraamuksista eivät vapauta jäsenvaltioita velvoitteesta säätää kansallisessa lainsäädännössä hallinnollisista seuraamuksista ja muista toimenpiteistä, joita sovelletaan asetuksessa (EU) N:o 596/2014 säädettyyn rikkomiseen, elleivät jäsenvaltiot ole päättäneet asetuksen (EU) N:o 596/2014 mukaisesti säätää kansallisessa lainsäädännössään ainoastaan rikosoikeudellisia seuraamuksia tällaisesta rikkomisesta.

- (23) Tämän direktiivin soveltamisala on määritetty siten, että sillä täydennetään asetusta (EU) N:o 596/2014 ja varmistetaan sen tehokas täytäntöönpano. Rikosten olisi oltava rangaistavia tämän direktiivin nojalla, jos ne on tehty tahallisesti ja ainakin vakavissa tapauksissa, kun taas seuraamusten määräämiseksi asetuksen (EU) N:o 596/2014 rikkomisista ei edellytetä, että tahallisuus on näytetty toteen tai että rikkomiset katsotaan vakaviksi. Soveltaessaan kansallista lainsäädäntöä, jolla tämä direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että rikosoikeudellisten seuraamusten määrääminen tämän direktiivin mukaisesti ja hallinnollisten seuraamusten määrääminen asetuksen (EU) N:o 596/2014 mukaisesti ei johda *ne bis in idem* -periaatteen loukkamiseen.
- (24) Rajoittamatta kansallisen rikosoikeuden yleisiä sääntöjä, lain soveltamista ja tuomioiden täytäntöönpanoa kunkin yksittäistapauksen konkreettisten olosuhteiden perusteella, seuraamusten määrääminen olisi oltava oikeasuhteista siten, että otetaan huomioon vastuussa olevien henkilöiden aikaansaamat voitot tai välttämät tappiot sekä rikoksesta muille henkilöille aiheutuneet vahingot ja tarvittaessa markkinoiden toiminnalle tai taloudelle yleensä aiheutuneet vahingot.
- (25) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitetta eli sen varmistamista, että ainakin vakavasta markkinoiden väärinkäytöstä määrätään rikosoikeudelliset seuraamukset kaikkialla unionissa, vaan se voidaan tämän direktiivin laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.
- (26) Rajat ylittävän toiminnan lisääntyminen edellyttää tehokasta ja tuloksekasta yhteistyötä niiden kansallisten viranomaisten välillä, joilla on toimivalta markkinoiden väärinkäyttöön liittyviä rikoksia koskevan tutkinnan ja syytetoimien osalta. Eri jäsenvaltioiden kansallisten viranomaisten organisointitapa ja toimivalta eivät saisi muodostaa esteitä niiden yhteistyölle.
- (27) Tässä direktiivissä kunnioitetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, jäljempänä 'perusoikeuskirja', tunnustettuja perusoikeuksia ja noudatetaan siinä tunnustettuja periaatteita, siten kuin Euroopan unionista tehdystä sopimuksesta tunnustetaan. Sen soveltamisessa olisi erityisesti otettava asianmukaisella tavalla huomioon oikeus henkilötietojen suojaan (8 artikla), sananvapaus ja tiedonvälityksen vapaus (11 artikla), elinkeinovapaus (16 artikla), oikeus tehokkaisuuteen oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen (47 artikla), syyttömyysolettama ja oikeus puolustukseen (48 artikla), laillisuusperiaate ja rikoksista määrättävien rangaistusten oikeasuhteisuuden periaate (49 artikla) sekä kielto syyttää ja rangaista rikosoikeudenkäynnissä kahdesti samasta rikoksesta (50 artikla).
- (28) Pannessaan tämän direktiivin täytäntöön jäsenvaltioiden olisi varmistettava epäiltyjen tai syytettyjen henkilöiden prosessuaaliset oikeudet rikosoikeudenkäynneissä. Niiden tästä direktiivistä johtuvat velvoitteet eivät rajoita niiden velvoitteita, jotka johtuvat prosessuaalisia oikeuksia rikosoikeudenkäynneissä koskevasta unionin oikeudesta. Tämän direktiivin tarkoituksena ei ole miltään osin rajoittaa lehdistönvapautta tai sananvapautta tiedotusvälineissä siltä osin kuin ne taataan unionissa ja jäsenvaltioissa erityisesti perusoikeuskirjan 11 artiklan nojalla ja muissa asiaankuuluvissa säännöksissä. Tätä olisi korostettava erityisesti siltä osin kuin kyse on sisäpiiritiedon ilmaisemisesta sitä koskevien tämän direktiivin säännösten mukaisesti.
- (29) Yhdistynyt kuningaskunta ei osallistu tämän direktiivin hyväksymiseen, direktiivi ei sido Yhdistynyttä kuningaskuntaa eikä sitä sovelleta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdystä pöytäkirjassa N:o 21 olevan 4 artiklan soveltamista.
- (30) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdystä pöytäkirjassa N:o 21 olevien 1, 2, 3 ja 4 artiklan mukaisesti Irlanti on ilmoittanut haluavansa osallistua tämän direktiivin hyväksymiseen ja soveltamiseen.
- (31) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyssä, Tanskan asemasta tehdystä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän direktiivin hyväksymiseen, direktiivi ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan.

(32) Euroopan tietosuojavaltuutettu antoi lausunnon 10 päivänä helmikuuta 2012 ⁽¹⁾,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

1. Tässä direktiivissä vahvistetaan vähimmäissäännöt rikosoikeudellisille seuraamuksille, jotka määrätään sisäpiirikau-
poista, sisäpiiritiedon laittomasta ilmaisemisesta ja markkinoiden manipuloinnista, jotta varmistetaan unionin rahoitus-
markkinoiden luotettavuus, parannetaan sijoittajansuojaa ja lisätään luottamusta näihin markkinoihin.

2. Tätä direktiiviä sovelletaan seuraaviin:

- a) rahoitusvälineet, jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyillä markkinoilla tai joiden ottamista kaupankäyn-
nin kohteeksi säännellyillä markkinoilla on pyydetty;
- b) rahoitusvälineet, joilla käydään kauppaa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä, jotka on otettu kaupankäynnin
kohteeksi monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai joiden ottamista kaupankäynnin kohteeksi monenkeskisessä
kaupankäyntijärjestelmässä on pyydetty;
- c) rahoitusvälineet, joilla käydään kauppaa organisoidussa kaupankäyntijärjestelmässä;
- d) rahoitusvälineet, jotka eivät kuulu a, b tai c alakohdan piiriin ja joiden hinta tai arvo on sidoksissa mainituissa
alakohdissa tarkoitetun rahoitusvälineen hintaan tai arvoon tai vaikuttaa siihen, mukaan lukien esimerkiksi luottoris-
kinvaihtosopimukset ja hinnanosopimukset.

Tätä direktiiviä sovelletaan myös toimintaan tai liiketoimiin, myös tarjouksiin, jotka liittyvät komission asetuksen (EU)
N:o 1031/2010 ⁽²⁾ mukaiseen päästöoikeuksien tai muiden niihin perustuvien huutokauppatuotteiden huutokauppaan
huutokauppapaikassa, jolle on annettu säännellyn markkinan toimilupa, myös silloin, kun huutokauppatuotteet eivät
ole rahoitusvälineitä. Vaikuttamatta huutokaupan yhteydessä jätettyjä tarjouksia koskeviin erityissäännöksiin kyseisiin
tarjouksiin sovelletaan kaikkia kauppaa koskeviin toimeksiantoihin liittyviä tämän direktiivin säännöksiä.

3. Tätä direktiiviä ei sovelleta

- a) kaupankäyntiin omilla osakkeilla takaisinosto-ohjelmien mukaisesti, kun tällainen kaupankäynti tapahtuu asetuksen
(EU) N:o 596/2014 5 artiklan 1, 2 ja 3 kohdan mukaisesti;
- b) kaupankäyntiin asetuksen (EU) N:o 596/2014 3 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetuilla arvopapereilla tai
liitännäisvälineillä arvopapereiden vakauttamiseksi, kun tällainen kaupankäynti tapahtuu mainitun asetuksen 5 artiklan
4 ja 5 kohdan mukaisesti;
- c) liiketoimiin, toimeksiantoihin tai toimintaan rahapolitiikan, valuuttakurssipolitiikan tai julkisen velan hoitamista kos-
kevan politiikan toteuttamiseksi asetuksen (EU) N:o 596/2014 6 artiklan 1 kohdan mukaisesti, liiketoimiin, toimek-
siantoihin tai toimintaan, jotka toteutetaan mainitun asetuksen 6 artiklan 2 kohdan mukaisesti, toimiin, jotka toteu-
tetaan osana unionin ilmastopolitiikkaa mainitun asetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti, tai toimiin, jotka toteu-
tetaan osana unionin yhteistä maatalouspolitiikkaa tai unionin yhteistä kalastuspolitiikkaa mainitun asetuksen 6 artiklan
4 kohdan mukaisesti.

4. Jäljempänä olevaa 5 artiklaa sovelletaan myös

- a) hyödykettä koskeviin spot-sopimuksiin, jotka eivät ole tukkutasen energiatuotteita, kun niitä koskeva liiketoimi,
toimeksianto tai toiminta vaikuttaa tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitetun rahoitusvälineen hintaan tai arvoon;

⁽¹⁾ EUVL C 177, 20.6.2012, s. 1.

⁽²⁾ Komission asetus (EU) N:o 1031/2010, annettu 12 päivänä marraskuuta 2010, kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjes-
telmän toteuttamisesta yhteisössä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY mukaisen kasvihuonekaasujen
päästöoikeuksien huutokaupan ajoituksesta, hallinnoinnista ja muista näkökohdista (EUVL L 302, 18.11.2010, s. 1).

b) rahoitusvälinetyypeihin, mukaan lukien johdannaissopimukset tai luottoriskin siirtoon tarkoitetut johdannaisinstrumentit, kun niitä koskeva liiketoimi, toimeksianto, tarjous tai toiminta vaikuttaa hyödykettä koskevan spot-sopimuksen hintaan tai arvoon, kun hinta tai arvo on sidoksissa kyseisten rahoitusvälineiden hintaan tai arvoon;

c) viitearvoja koskevaan toimintaan.

5. Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin liiketoimiin, toimeksiantoihin tai toimintaan, jotka koskevat 2 ja 4 kohdassa tarkoitettuja rahoitusvälineitä, riippumatta siitä, toteutetaanko kyseinen liiketoimi, toimeksianto tai toiminta kauppapaikalla.

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan

- 1) 'rahoitusvälineellä' Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU ⁽¹⁾ 4 artiklan 1 kohdan 15 alakohdassa määriteltyä rahoitusvälinettä;
- 2) 'hyödykettä koskevalla spot-sopimuksella' asetuksen (EU) N:o 596/2014 3 artiklan 1 kohdan 15 alakohdassa määriteltyä hyödykettä koskevaa spot-sopimusta;
- 3) 'takaisinosto-ohjelmalla' Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/30/EU ⁽²⁾ 21–27 artiklan mukaista kaupankäyntiä omilla osakkeilla;
- 4) 'sisäpiiritiedolla' asetuksen (EU) N:o 596/2014 7 artiklan 1–4 kohdassa tarkoitettua tietoa;
- 5) 'päästöoikeuksilla' direktiivin 2014/65/EU liitteessä I olevan C jakson 11 kohdassa kuvattua päästöoikeutta;
- 6) 'viitearvolla' asetuksen (EU) N:o 596/2014 3 artiklan 1 kohdan 29 alakohdassa määriteltyä viitearvoa;
- 7) 'hyväksytyllä markkinakäytännöllä' tiettyä markkinakäytäntöä, jonka jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen hyväksyy asetuksen (EU) N:o 596/2014 13 artiklan mukaisesti;
- 8) 'vakauttamisella' asetuksen (EU) N:o 596/2014 3 artiklan 2 kohdan d alakohdassa määriteltyä vakauttamista;
- 9) 'säännellyllä markkinalla' direktiivin 2014/65/EU 4 artiklan 1 kohdan 21 alakohdassa määriteltyä säänneltyä markkinaa;
- 10) 'monenkeskisellä kaupankäyntijärjestelmällä' direktiivin 2014/65/EU 4 artiklan 1 kohdan 22 alakohdassa määriteltyä monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää;
- 11) 'organisoidulla kaupankäyntijärjestelmällä' direktiivin 2014/65/EU 4 artiklan 1 kohdan 23 alakohdassa määriteltyä organisoitua kaupankäyntijärjestelmää;
- 12) 'kauppapaikalla' direktiivin 2014/65/EU 4 artiklan 1 kohdan 24 alakohdassa määriteltyä kauppapaikkaa;

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/65/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2011/61/EU ja direktiivin 2002/92/EY muuttamisesta (Katso tämän virallisen lehden sivu 349).

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/30/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, niiden takeiden yhteensovittamisesta samanveroisiksi, joita jäsenvaltioissa vaaditaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 54 artiklan toisessa kohdassa tarkoitetuilta yhtiöiltä niiden jäsenten sekä ulkopuolisten etujen suojaamiseksi osakeyhtiöitä perustettaessa sekä niiden pääomaa säilytettäessä ja muutettaessa (EUVL L 315, 14.11.2012, s. 74).

- 13) 'tukkutason energiatuotteella' Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1227/2011⁽¹⁾ 2 artiklan 4 kohdassa määriteltyä tukkutason energiatuotetta;
- 14) 'liikkeeseenlaskijalla' asetuksen (EU) N:o 596/2014 3 artiklan 1 kohdan 21 alakohdassa määriteltyä liikkeeseenlaskijaa.

3 artikla

Sisäpiirikaupat, sisäpiirikauppojen suosittaminen toiselle henkilölle tai toisen henkilön houkuttelu tekemään sisäpiirikauppoja

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 2–8 kohdassa tarkoitetut sisäpiirikaupat ja sisäpiirikauppojen suosittaminen toiselle henkilölle tai toisen henkilön houkuttelu tekemään sisäpiirikauppoja katsotaan rikoksiksi ainakin vakavissa tapauksissa ja silloin, kun ne tehdään tahallisesti.

2. Tässä direktiivissä sisäpiirikaupoilla tarkoitetaan tilannetta, jossa henkilöllä on hallussaan sisäpiiritietoa ja hän käyttää kyseistä tietoa hyväkseen hankkimalla tai luovuttamalla omaan lukuunsa tai kolmannen osapuolen lukuun suoraan tai välillisesti rahoitusvälineitä, joihin kyseinen tieto liittyy.

3. Tätä artiklaa sovelletaan jokaiseen, jolla on hallussaan sisäpiiritietoa sen johdosta, että kyseinen henkilö

- a) on liikkeeseenlaskijan tai päästöoikeuksien markkinoilla toimivan markkinaosapuolen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsen;
- b) omistaa osuuden liikkeeseenlaskijan tai päästöoikeuksien markkinoilla toimivan markkinaosapuolen pääomasta;
- c) saa tiedon käyttöönsä työtä, ammattia tai tehtäviä suorittaessaan; tai
- d) harjoittaa rikollista toimintaa.

Tätä artiklaa sovelletaan myös jokaiseen, joka on saanut sisäpiiritietoa muissa kuin ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuissa olosuhteissa, kun kyseinen henkilö tietää sen olevan sisäpiiritietoa.

4. Sisäpiirikaupoiksi katsotaan myös sisäpiiritiedon käyttäminen peruuttamalla tai muuttamalla toimeksianto, joka koskee sellaista rahoitusvälinettä, johon kyseinen tieto liittyy, kun toimeksianto annettiin ennen kuin asianomaisella henkilöllä oli hallussaan sisäpiiritieto.

5. Asetuksen (EU) N:o 1031/2010 mukaisesti järjestettyjen päästöoikeuksien tai muiden niihin perustuvien huutokauppatuotteiden huutokaupan osalta tämän artiklan 4 kohdassa tarkoitettuun sisäpiiritiedon käyttämiseen kuuluu myös henkilön omaan lukuun tai kolmannen osapuolen lukuun tekemän tarjouksen jättäminen, muuttaminen tai peruuttaminen.

6. Tässä direktiivissä sisäpiirikauppojen tekemisen suosittamisella toiselle henkilölle tai toisen henkilön houkuttelulla sisäpiirikauppojen tekemiseen tarkoitetaan tilannetta, jossa henkilöllä on hallussaan sisäpiiritietoa ja hän

- a) suosittelee tämän tiedon perusteella, että toinen henkilö hankkii tai luovuttaa rahoitusvälineitä, joihin kyseinen tieto liittyy, tai houkuttelee toista henkilöä tekemään tällaisen hankinnan tai luovutuksen; tai
- b) suosittelee tämän tiedon perusteella, että toinen henkilö peruuttaa tai muuttaa toimeksiannon, joka koskee rahoitusvälinettä, johon kyseinen tieto liittyy, tai houkuttelee toista henkilöä tekemään tällaisen peruutuksen tai muutoksen.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1227/2011, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta (EUVL L 326, 8.12.2011, s. 1).

7. Edellä 6 kohdassa tarkoitettujen suositusten tai houkuttelun käyttäminen on sisäpiirikauppaa, jos suositusta tai houkuttelua käyttävä henkilö tietää suosituksen tai houkuttelun perustuvan sisäpiiritietoon.

8. Tätä artiklaa sovellettaessa pelkästään sen perusteella, että henkilöllä on tai on ollut hallussaan sisäpiiritietoa, ei ole katsottava, että mainittu henkilö on käyttänyt kyseistä tietoa ja siten tehnyt sisäpiirikauppoja hankinnan tai luovutuksen perusteella, jos hänen toimintaansa voidaan pitää asetuksen (EU) N:o 596/2014 9 artiklan nojalla lainmukaisena toimintana.

4 artikla

Sisäpiiritiedon laitton ilmaiseminen

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 2–5 kohdassa tarkoitettu sisäpiiritiedon laitton ilmaiseminen katsotaan rikokseksi ainakin vakavissa tapauksissa ja silloin, kun se on tehty tahallisesti.

2. Tässä direktiivissä sisäpiiritiedon laittomalla ilmaisemisella tarkoitetaan tilannetta, jossa henkilö pitää hallussaan sisäpiiritietoa ja ilmaisee kyseisen tiedon muulle henkilölle, paitsi jos ilmaiseminen tapahtuu osana työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista, mukaan lukien tilanne, jossa tätä ilmaisemista voidaan pitää asetuksen (EU) N:o 596/2014 11 artiklan 1–8 kohdan nojalla markkinoiden tunnusteluna.

3. Tätä artiklaa sovelletaan kaikkiin henkilöihin 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa tai olosuhteissa.

4. Tätä direktiiviä sovellettaessa 3 artiklan 6 kohdassa tarkoitettujen suositusten tai houkuttelun edelleen ilmaiseminen katsotaan sisäpiiritiedon laittomaksi ilmaisemiseksi tämän artiklan nojalla, kun suosituksen tai houkuttelun ilmaiseva henkilö tietää sen perustuneen sisäpiiritietoon.

5. Tätä artiklaa sovellettaessa otetaan huomioon tarve suojella lehdistönvapautta ja sananvapautta.

5 artikla

Markkinoiden manipulointi

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 2 kohdassa tarkoitettu markkinoiden manipulointi katsotaan rikokseksi ainakin vakavissa tapauksissa ja silloin, kun se tehdään tahallisesti.

2. Tässä direktiivissä markkinoiden manipuloinnilla tarkoitetaan seuraavia toimintoja:

a) liiketoimeen ryhtyminen, kauppaa koskevan toimeksiannon antaminen tai muu toiminta, joka

i) antaa vääriä tai harhaanjohtavia signaaleja rahoitusvälineen tai siihen liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta; tai

ii) varmistaa, että yhden tai useamman rahoitusvälineen tai siihen liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen hinta asettuu epänormaalille tai keinotekoiselle tasolle,

paitsi jos liiketoimien toteuttajan tai toimeksiantojen antajan peruste tehdä liiketoimia tai toimeksiantoja on lainmukainen ja jos liiketoimet tai toimeksiannot ovat hyväksytyjen markkinakäytäntöjen mukaisia kyseisellä kauppapaikalla;

b) liiketoimeen ryhtyminen, kauppaa koskevan toimeksiannon antaminen tai muu toiminta tai toimintatapa, joka vaikuttaa yhden tai useamman rahoitusvälineen tai siihen liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen hintaan ja jossa käytetään kuvitteellisia keinoja taikka muunlaista vilpillistä menettelyä tai järjestelyä;

- c) sellaisen tiedon levittäminen tiedotusvälineissä, internet mukaan lukien, tai muulla tavoin, joka antaa väärää tai harhaanjohtavia signaaleja rahoitusvälineen tai siihen liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen tarjonnasta, kysynnästä tai hinnasta tai varmistaa, että yhden tai useamman rahoitusvälineen tai siihen liittyvän hyödykettä koskevan spot-sopimuksen hinta asettuu epänormaalille tai keinotekoiselle tasolle, kun kyseisen tiedon levittämisestä koituu tiedon levittäneelle henkilölle itselleen tai toiselle henkilölle etua tai hyötyä; tai
- d) väärin tai harhaanjohtavien tietojen toimittaminen tai muu toiminta, jolla manipuloidaan viitearvon laskentaa.

6 artikla

Ylyttäminen, avunanto ja yritys

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että ylyttäminen 3 artiklan 2–5 kohdassa sekä 4 ja 5 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin ja avunanto niissä on säädetty rangaistavaksi rikokseksi.
2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että yritys tehdä jokin 3 artiklan 2–5 ja 7 kohdassa sekä 5 artiklassa tarkoitettu rikos on säädetty rangaistavaksi rikokseksi.
3. Edellä olevaa 3 artiklan 8 kohtaa sovelletaan soveltuvin osin.

7 artikla

Luonnollisten henkilöiden rikosoikeudelliset seuraamukset

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 3–6 artiklassa tarkoitetuista rikoksista voidaan määrätä tehokkaat, oikeasuhteiset ja varoittavat rikosoikeudelliset seuraamukset.
2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 3 ja 5 artiklassa tarkoitetuista rikoksista voidaan määrätä vankeusrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään neljä vuotta.
3. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 4 artiklassa tarkoitettu rikoksesta voidaan määrätä vankeusrangaistus, jonka enimmäiskesto on vähintään kaksi vuotta.

8 artikla

Oikeushenkilöiden vastuu

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että oikeushenkilö voidaan saattaa vastuuseen 3–6 artiklassa tarkoitetuista teoista, jos teot on sen hyväksi tehnyt joko yksin tai oikeushenkilön elimen jäsenenä toimiva henkilö, jolla on oikeushenkilössä johtava asema seuraavin perustein:
 - a) oikeus edustaa oikeushenkilöä;
 - b) valtuus tehdä päätöksiä oikeushenkilön puolesta; tai
 - c) valtuus harjoittaa valvontaa oikeushenkilössä.
2. Jäsenvaltioiden on lisäksi toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että oikeushenkilö voidaan saattaa vastuuseen, jos 1 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden harjoittaman ohjauksen tai valvonnan puutteellisuus on mahdollistanut sen, että oikeushenkilön alaisena toimiva henkilö on voinut tehdä 3–6 artiklassa tarkoitettujen rikosten kyseisen oikeushenkilön hyväksi.
3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu oikeushenkilön vastuu ei sulje pois rikosoikeudellisia menettelyjä sellaisia luonnollisia henkilöitä vastaan, joka ovat mukana tekijöinä, ylyttäjinä tai osallisina 3–6 artiklassa tarkoitetuissa rikoksissa.

*9 artikla***Oikeushenkilöille koituvat seuraamukset**

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että 8 artiklan nojalla vastuussa olevalle oikeushenkilölle määrätään tehokkaita, oikeasuhteiset ja varoittavat seuraamukset, jotka sisältävät rikosoikeudellisia tai muita sakkoja ja joihin voi kuulua muita seuraamuksia, kuten

- a) oikeuden menettäminen julkisista varoista myönnettäviin etuuksiin tai tukiin;
- b) väliaikainen tai pysyvä kielto harjoittaa liiketoimintaa;
- c) tuomioistuimen valvontaan asettaminen;
- d) tuomioistuimen määräys purkaa oikeushenkilö;
- e) rikoksen tekemiseen käytettyjen laitosten sulkeminen väliaikaisesti tai pysyvästi.

*10 artikla***Lainkäyttövalta**

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet ulottaakseen lainkäyttövaltansa 3–6 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin, jos

- a) rikos on tehty kokonaan tai osittain niiden alueella; tai
- b) rikoksen on tehnyt niiden kansalainen, ainakin jos teko katsotaan rikokseksi siellä, missä se tehtiin.

2. Jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle päätöksestään ulottaa laajemmin lainkäyttövaltansa 3–6 artiklassa tarkoitettuihin rikoksiin, jotka on tehty sen alueen ulkopuolella, jos

- a) rikosentekijän vakituinen asuinpaikka on sen alueella; tai
- b) rikos on tehty sen alueelle sijoittautuneen oikeushenkilön hyväksi.

*11 artikla***Koulutus**

Jäsenvaltioiden on pyydettävä niitä tahoja, jotka vastaavat rikosoikeudenkäynneissä ja tutkinnassa mukana olevien tuomareiden, syyttäjien, poliisien ja oikeusalan työntekijöiden sekä toimivaltaisten viranomaisten työntekijöiden koulutuksesta, antamaan tämän direktiivin tavoitteisiin liittyvää asianmukaista koulutusta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tuomioistuinten riippumattomuutta ja eri tapoja, joilla oikeuslaitokset ovat järjestäytyneet unionissa.

*12 artikla***Kertomus**

Komissio antaa viimeistään 4 päivänä heinäkuuta 2018 Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin toimivuudesta ja mahdollisesta tarpeesta sen muuttamiseen myös siltä osin, mitkä tapaukset tulkitaan 3 artiklan 1 kohdassa, 4 artiklan 1 kohdassa ja 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuiksi vakaviksi tapauksiksi, minkä tasoisia seuraamuksia jäsenvaltiot säätävät ja missä määrin tässä direktiivissä tarkoitettuja valinnaisia osia on otettu käyttöön.

Komission kertomukseen liitetään tarvittaessa lainsäädäntöehdotus.

13 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on hyväksyttävä ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 3 päivänä heinäkuuta 2016. Niiden on viipymättä toimitettava nämä säännökset kirjallisina komissiolle.

Niiden on sovellettava näitä säännöksiä 3 päivästä heinäkuuta 2016 edellyttäen, että asetus (EU) N:o 596/2014 tulee voimaan.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä säännellyistä kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

14 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

15 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu jäsenvaltioille perussopimusten mukaisesti.

Tehty Strasbourgissa 16 päivänä huhtikuuta 2014.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

M. SCHULZ

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

D. KOURKOULAS
